

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2006/11

Karar Sayısı : 2006/17

Karar Günü : 7/2/2006

R.G. Tarih-Sayı : 15/12/2006 - 26377

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bergama Asliye Hukuk Mahkemesi

(İş Mahkemesi sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17. maddesinin altıncı fıkrasının ikinci tümcesinin "...18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinin uygulama alanı dışında kalan işçilerin..." bölümünün, Anayasa'nın 2., 10., 36., 49. ve 55. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

İcra takibindeki kötü niyet tazminatı talebine yapılan itirazın iptali istemiyle açılan davada, davacının Anayasa'ya aykırılık savını ciddi bulan Mahkeme itiraz konusu Kural'ın iptali için başvuruda bulunmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun itiraz konusu bölümün yer aldığı 17. maddesi şöyledir :

“Belirsiz süreli iş sözleşmelerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir.

İş sözleşmeleri;

a) İş altı aydan az sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,

b) İş altı aydan birbuçuk yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak dört hafta sonra,

c) İş birbuçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak altı hafta sonra,

d) İş üç yıldan fazla sürmüş işçi için, bildirim yapılmasından başlayarak sekiz hafta sonra,

Feshedilmiş sayılır.

Bu süreler asgari olup sözleşmeler ile artırılabilir.

Bildirim şartına uymayan taraf, bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır.

İşveren bildirim süresine ait ücreti peşin vermek suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir.

İşverenin bildirim şartına uymaması veya bildirim süresine ait ücreti peşin ödeyerek sözleşmeyi feshetmesi, bu Kanunun 18, 19, 20 ve 21 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasına engel olmaz. 18 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca bu Kanunun **18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinin uygulanma alanı dışında kalan işçilerin** iş sözleşmesinin, fesih hakkının kötüye kullanılarak sona erdirildiği durumlarda işçiye bildirim süresinin üç katı tutarında tazminat ödenir. Fesih için bildirim şartına da uyulmaması ayrıca dördüncü fıkra uyarınca tazminat ödenmesini gerektirir.

Bu maddeye göre ödenecek tazminatlar ile bildirim sürelerine ait peşin ödenecek ücretin hesabında 32 nci maddenin birinci fıkrasında yazılan ücrete ek olarak işçiye sağlanmış para veya para ile ölçülmesi mümkün sözleşme ve Kanundan doğan menfaatler de göz önünde tutulur”.

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa’nın 2., 10., 36., 49. ve 55. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İktüzüğü’nün 8. maddesi gereğince, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT’ün katılmalarıyla 7.2.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Başvuru kararında, iş güvencesi kapsamında olan işçilerin kötü niyet tazminatından yararlandırılmayarak daha az tazminat almalarına neden olunmasının, Anayasa’nın 2., 10., 36., 49. ve 55. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

Sürelili fesih bildirimini ile sözleşmenin sona erdirilmesinin düzenlendiği ve itiraz konusu bölümün de yer aldığı 4857 sayılı Yasa’nın 17. maddesinde, fesih hakkının amacına aykırı olarak ve karşı tarafa zarar vermek için kullanılması durumunda, iş güvencesinin uygulama alanı dışında kalan işçiler için kötü niyet tazminatı ödenmesi öngörülmüştür.

Yasa’nın 21. maddesine göre, iş güvencesi kapsamında işine son verilen işçi için mahkemece feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işçi süresinde işe başlamak üzere işverene başvurduğu takdirde işveren, işçiyi süresinde işe başlatmak suretiyle 21. maddenin birinci fıkrasındaki 4-8 aylık tazminatı ödemeyecek veya işçiyi işe başlatmadan mahkemece belirlenen tazminatı ödeyecektir.

Yasa’da, haksız feshe karşı iş güvencesi kapsamında kalan işçiler ile iş güvencesi kapsamı dışında kalan işçiler arasındaki dengenin, 17. maddenin altıncı fıkrasındaki kötü niyet tazminatı ile kurulmak istenildiği anlaşılmaktadır.

Başvuru kararında, iş güvencesi kapsamında olan işçinin Yasa’nın 21. maddesi gereğince alacağı tazminatın, 17. madde kapsamındaki işçinin alacağı kötü niyet tazminatından daha düşük olduğu ileri sürülmüş ise de, her iki maddedeki ölçüt alınan sürelerle bakıldığında Mahkemenin bu iddiasının yerinde olmadığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yalnız yasaların Anayasa'ya değil, Anayasa'nın de evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

İş güvencesi kapsamında olan ve olmayan işçilerin hukuksal konumları aynı olmadığından, bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamayacağı gibi söz konusu işçiler arasında denge kurulmasına, bu bağlamda adaletin sağlanması amacına yönelik olarak getirildiği anlaşılan itiraz konusu düzenlemenin hukuk devleti ilkesine de aykırı bir yönü görülmemiştir.

Belirtilen nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir; iptal isteminin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 36., 49. ve 55. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

22.5.2003 günlü, 4857 sayılı "İş Kanunu"nun 17. maddesinin altıncı fıkrasının ikinci tümcesinin "...18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinin uygulanma alanı dışında kalan işçilerin..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 7.2.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Tülay TUĞCU

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2006/11
Karar Sayısı : 2006/17

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT